

Liukastumistapaturmat ja niiden ehkäiseminen

Merja Penttinen & Johannes Mesimäki

25/11/2021 VTT – beyond the obvious

Hankkeen tavoite

- Selvittää liukastumistapaturmia ja niiden ehkäisyä toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta, tarkastelemalla:
 - Liukastumis- ja kaatumistapaturmia
 - Talvikunnossapitoa
 - Jalankulkusääpalveluita
 - Liukastumistapaturmiin liittyviä terveydenhoidon palveluita
 - Kävelyn huomioonottamista eri kunnissa

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus liikennesuunnittelussa

- Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen liikennesuunnittelu
 - pyrkii oikeudenmukaisesti turvaamaan kaikkien liikkumistarpeet
 - huomioi eri väestöryhmien ja asuinalueiden erityistarpeet

Kyselytutkimuksen tausta

- **Vastaajajoukko:** 1 215 vastaajaa kaikkialta Suomesta
 - Uusimaa (39 %), Länsi-Suomi (22,6 %), Etelä-Suomi (20,1 %), Pohjois- ja Itä-Suomi (18,3 %)
- **Sukupuoli:** 45,1 % miehiä ja 54,9 % naisia
- **Ikä:** 17–32 (27 %), 33–51 (23 %), 52–66 (26 %), 67–93 (24 %)
- **Asuinympäristö:** Puolet vastaajista asui kerrostalossa, 32 % asui omakotitalossa ja 19 % asui rivi- ja paritaloissa.

Liukastumis- ja kaatumistapaturmat

- Jalankulkijoiden liukastumiset ja kaatumiset ei luokitella liikenneonnettomuuksiksi
 - Helposti saatavilla olevaa onnettomuustilastoa ei ole
 - Loukkaantuneiden määrä kuitenkin jopa 30-kertainen verrattuna liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneisiin
- Arvio liukastuneiden määrästä vaihtelee: kyselyissä n. 30 % kertoo liukastuneensa, ja näistä noin 30 % loukkaantuneensa -> 9% suomalaisista loukkaa itsensä liukastumisen takia vuosittain. Arviolta noin 75 000 – 100 000+ joutuu hakeutumaan terveydenhuoltoon.

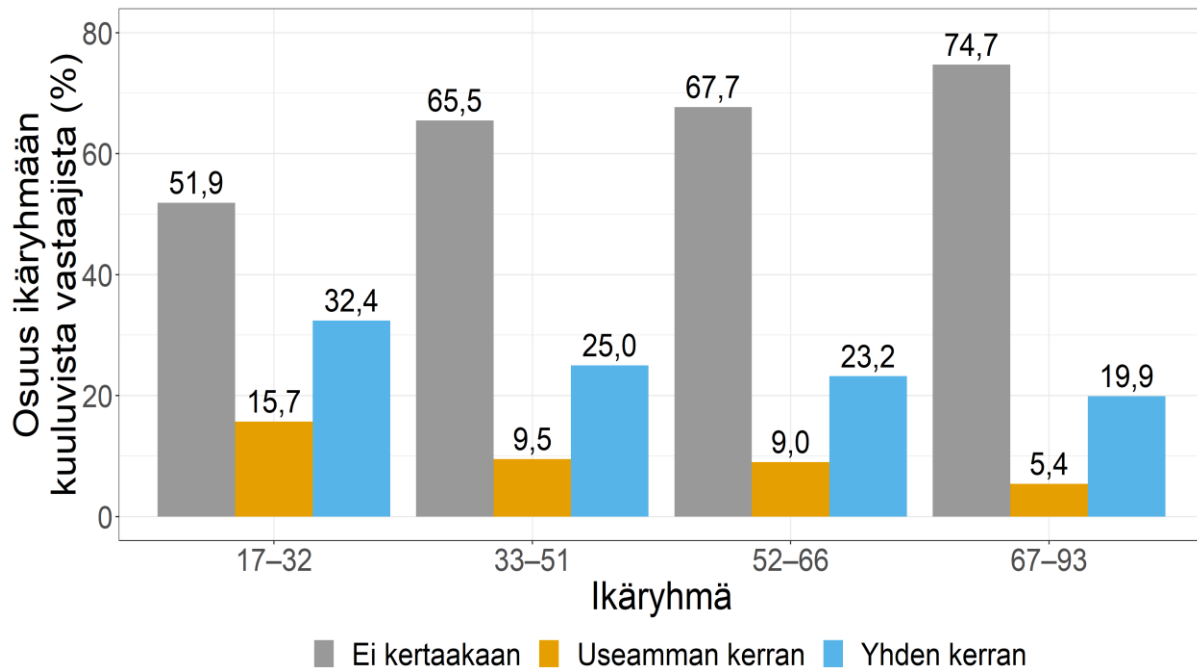

Liukastumistapaturmat - jatkoa

- THL:n (2019) arvion mukaan n. **4 600** potilasta joutuu vuodeosastohoitoon ja **11 000** potilasta joutuu avohoitoon liukastumistapaturman seurauksena vuosittain.
- Liukastumis- ja kaatumistapaturmat voivat johtaa vakaviin loukkaantumisiin ja kuolemiin.
- Loukkaantumisriski liukastumistapaturmassa kasvaa iän mukaan, ja iäkkäät naiset loukkaantuvat erityisen vakavasti.

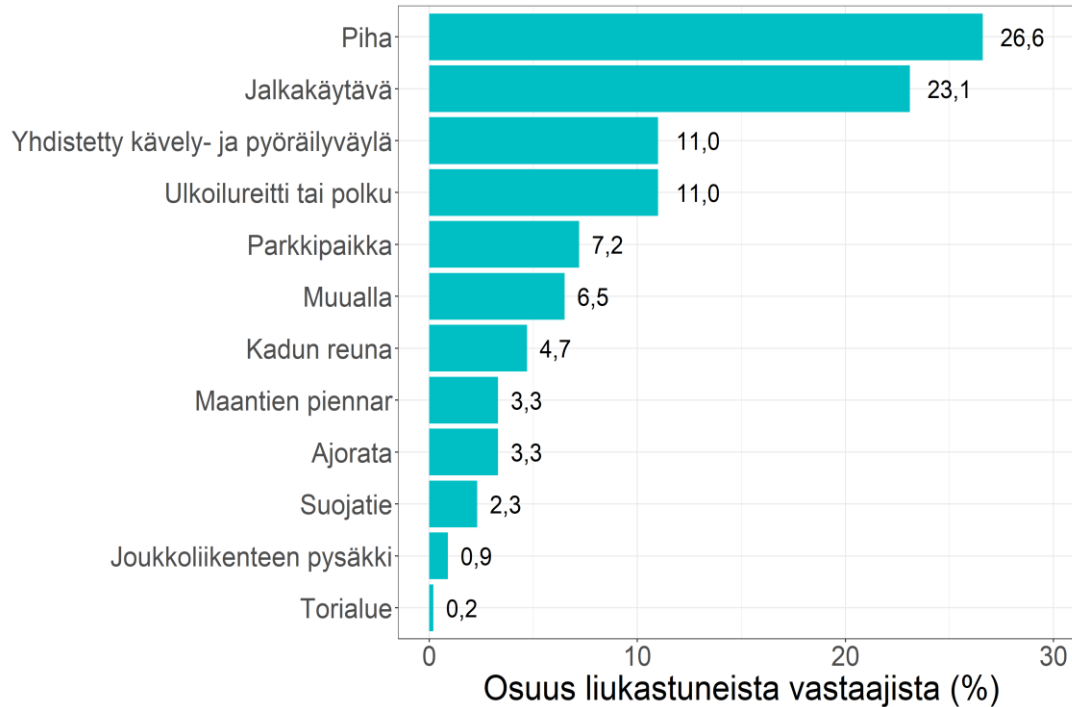

Liukastumiset kyselyssämme ikäryhmittäin

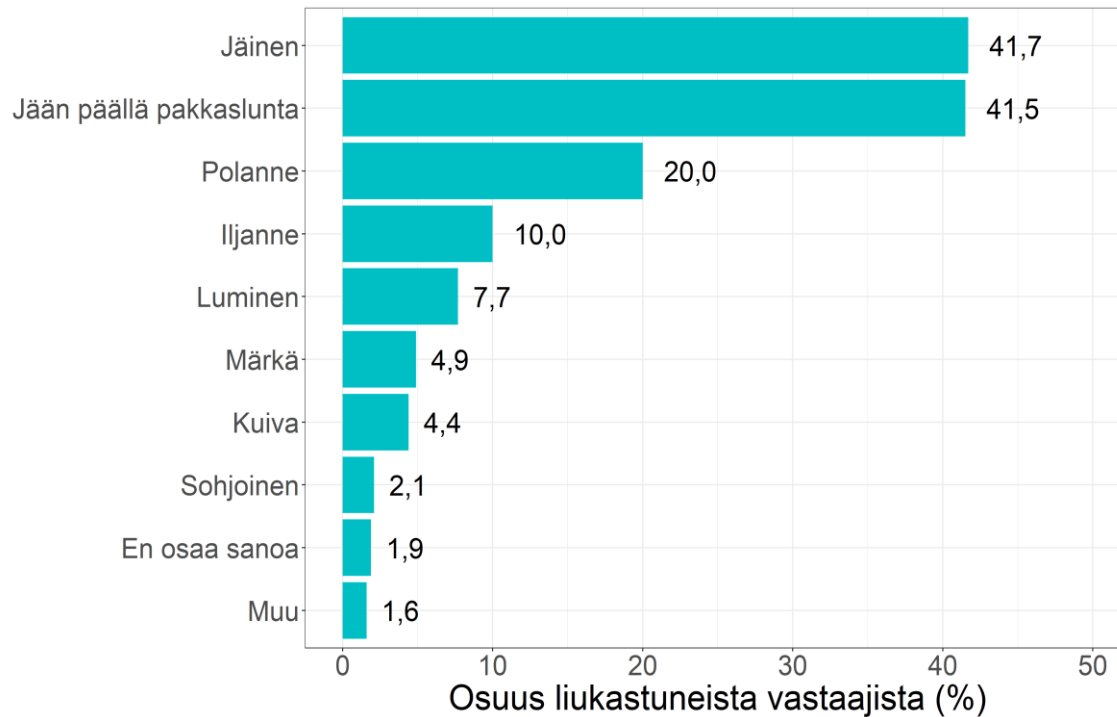

Kyselyyn vastanneista 35 % (n=429) oli liukastunut vähintään kerran talvella 2020-2021

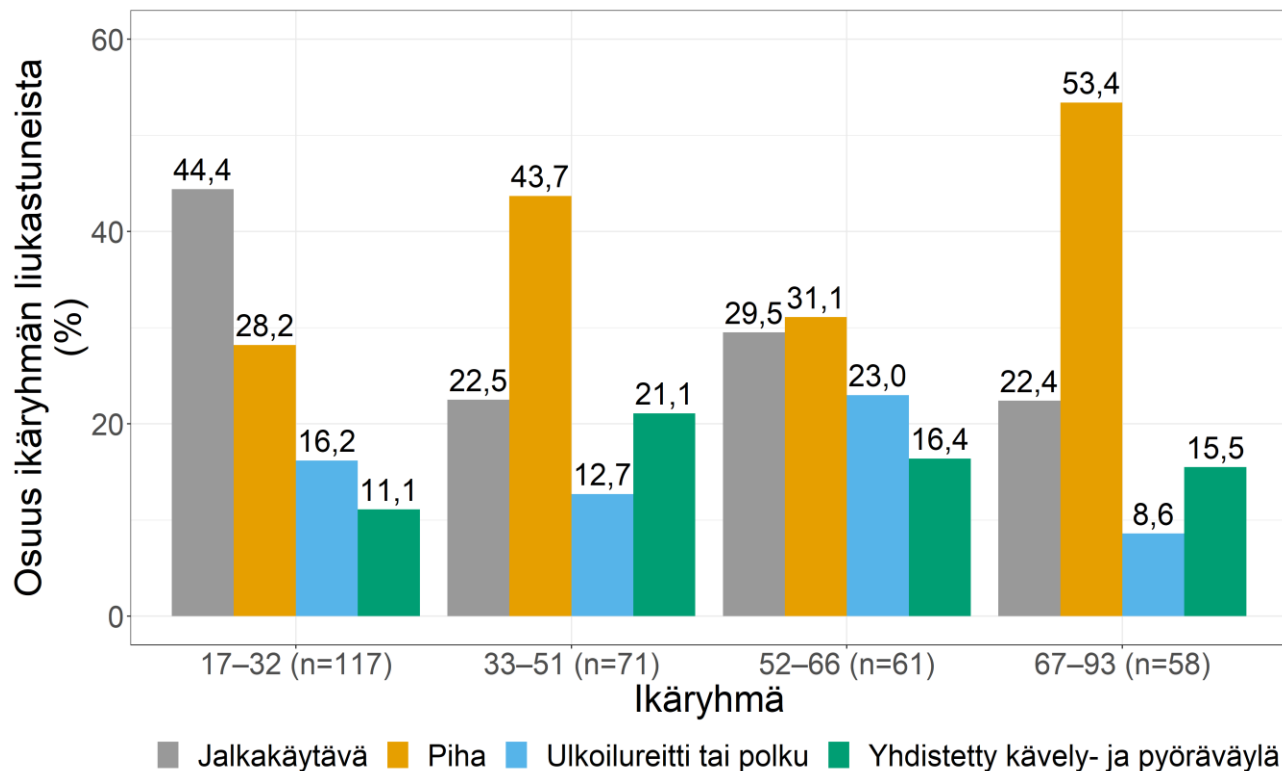
Liukastumisympäristöt

Olosuhteet liukastumishetkellä

Liukastumisympäristöt ikäluokittain

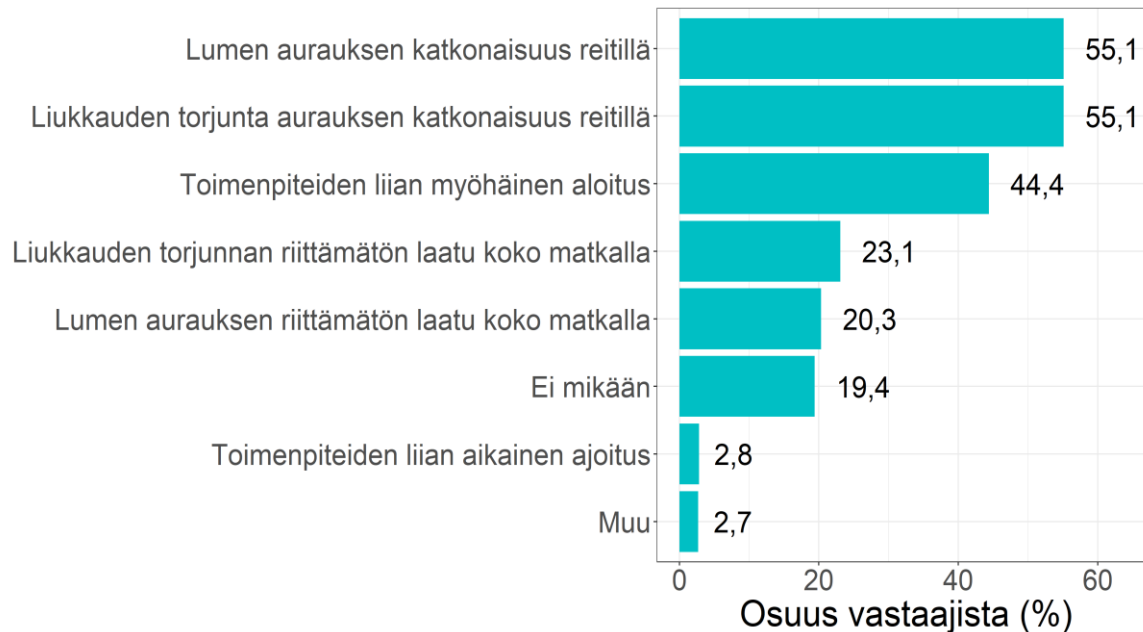

Talvikunnossapito

- Talviset jalankulkuolosuhteet koettelevat eri liikkumismuotoja ja väestöryhmiä eri tavoin
 - voivat heikentää erityisesti ikäihmisten ja liikuntarajoitteisten kykyä liikkua itsenäisesti
- Arviointeja talvikunnossapidon vaikutuksesta liukastumistapaturmien ehkäisyyn on vähän
 - Talvikunnossapidon kustannukset ovat yleensä huomattavasti pienemmät kuin liukastumistapaturmista aiheutuneet kustannukset

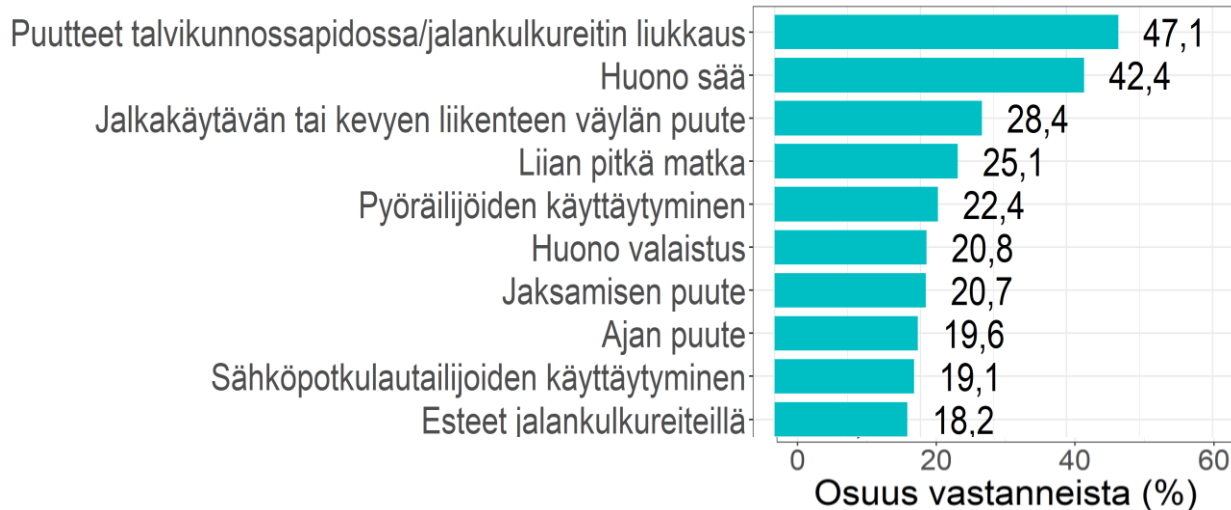

Liikkumista vaikeuttavat talvikunnossapidon puutteet

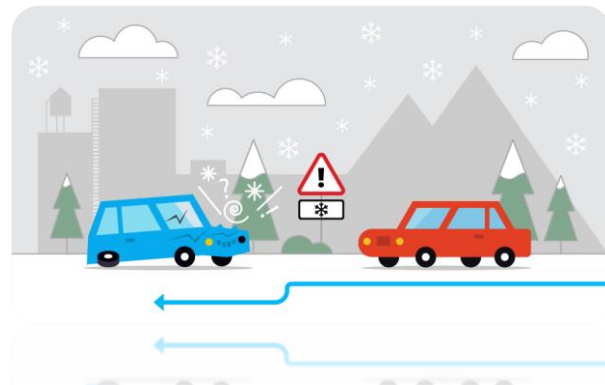
(n = 1 215 per vaihtoehto)

Kävelyn valintaan vaikuttavat tekijät

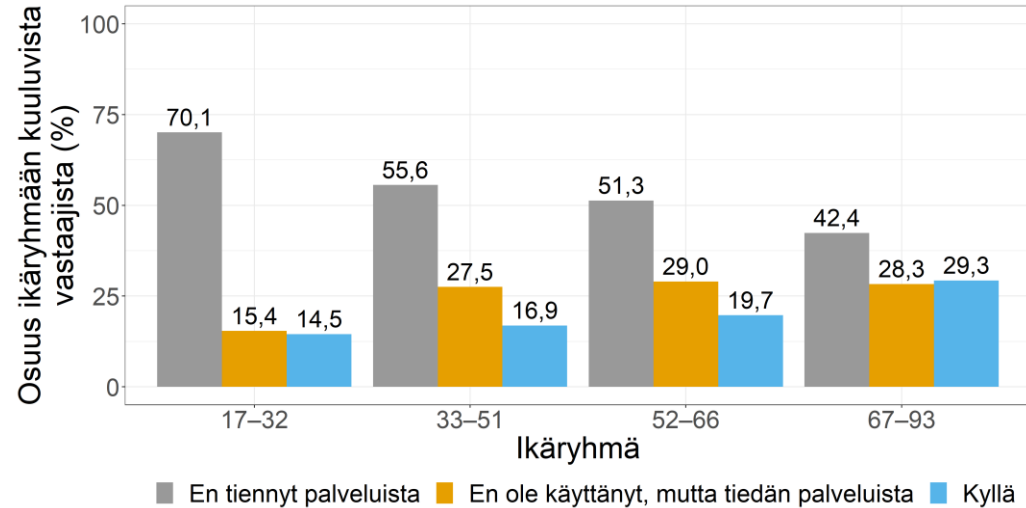
Jalankulkusääpalvelut

- Jalankulkusääpalveluilla pyritään vähentämään liukastumistapaturmia ajankohtaisella tiedottamisella
- Kelitiedotteiden avulla jalankulkijat voivat varautua keliolosuhteisiin paremmin
 - Teiden kunnossapitäjät voivat myös tiedon perusteella priorisoida talvikunnossapidon toimenpiteitä

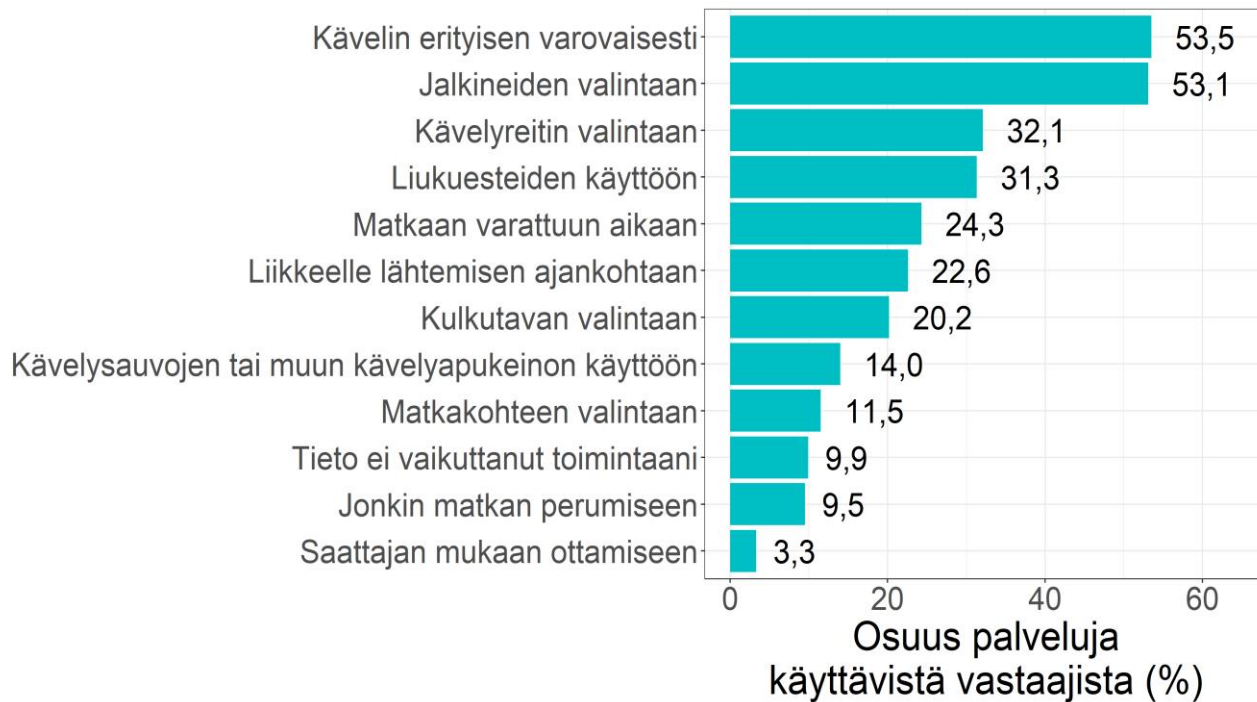

Palvelujen tunnettuus iän mukaan

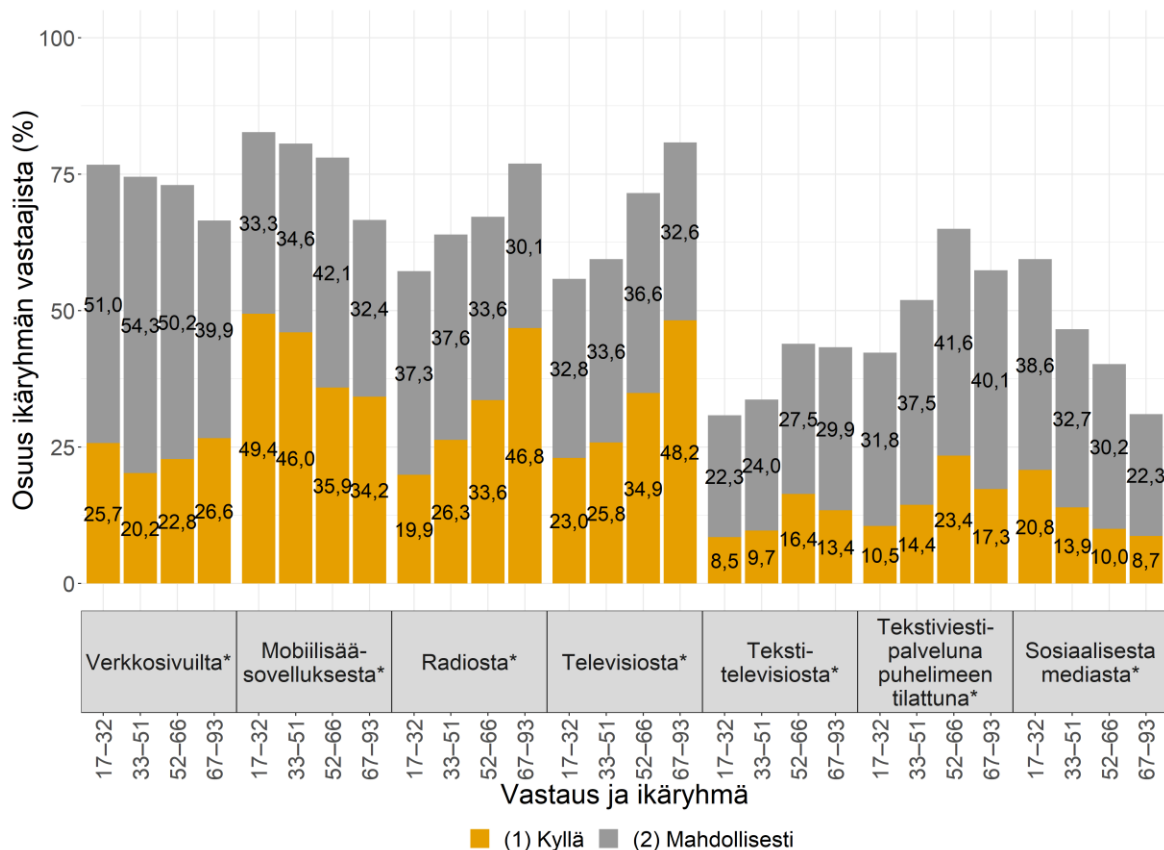
Vastaajista (n = 1 215) 25 % tiesi palveluista mutta ei ollut käyttänyt niitä, 20 % vastaajista oli käyttänyt palveluita. Yli puolet ei kuitenkaan tiennyt palvelujen olemassa olost.

Jalankulkusääpalveluiden vaikutus

Mistä tietoa liukkaasta kelistä haluttaisiin?

- Liukastumistapaturmat ovat edelleen merkittävä kansanterveydellinen ja -taloudellinen ongelma
- Tilastointi on puutteellista, ja tiedot eivät ole helposti saatavissa
- Nuoret liukastuvat useimmin, mutta vanhimmat jalankulkijat loukkaantuvat muita useammin
- Valmiutta oman käyttäytymisen muutokseen on
- Jalankulkusääpalvelujen tunnettuutta voisi parantaa
- Myös liikkumattomuus on suuri kansanterveydellinen ja –taloudellinen ongelma

